

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/11/2018
Identifikačné číslo spisu: 7018200348
Dátum vydania rozhodnutia: 11. apríla 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7018200348.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11. apríla 2018 v Bratislave v trestnej veci proti vyžiadanej osobe C. V. pre trestný čin znásilnenia podľa odseku 1 škótskeho zákona o sexuálnych trestných činoch a iné, o sťažnosti vyžiadanej osoby proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 18. marca 2018, sp. zn. 4Ntc/2/2018, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť vyžiadanej osoby C. V. sa zamietá.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 18. marca 2018, sp. zn. 4Ntc/2/2018, vzal vyžiadanú osobu C. V., narodeného XX. S. XXXX v C., trvale bytom W. XXX, okres C., prechodne bytom bez prihlásenia C., ul. C.. X u matky W. V., štátneho občana Slovenskej republiky, umiestneného v Cele policajného zaistenia Krajského riaditeľstva PZ SR v Košiciach, do predbežnej väzby podľa § 15 ods. 1, ods. 2 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“). V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd uviedol, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené všetky formálne podmienky pre vydanie rozhodnutia o vzatí vyžiadanej osoby do predbežnej väzby, nakoľko vo veci konali príslušné justičné orgány v zákonom stanovených lehotách a vyžiadaná osoba bola poučená v zmysle príslušných zákonných ustanovení. Vo vzťahu k naplneniu materiálnych podmienok krajský súd uviedol, že predbežná väzba je väzbou fakultatívnou a na rozhodnutie o vzatí zadržanej osoby do predbežnej väzby sa vyžaduje - okrem splnenia vyššie uvedených formálnych podmienok - aj splnenie, resp. existencia konkrétnych skutočností, z ktorých vyplýva obava zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze v prípade, ak by sa toto viedlo voči vyžiadanej osobe na slobode. Napriek vyjadreniu vyžiadanej osoby ku skutku, súd v tomto konaní neskúma skutkové okolnosti prípadu. Zistil však, že vyžiadaná osoba sa na adrese trvalého bydliska nezdržiava, býva spoločne s rodičmi na adrese C., ul. C.. X u W. V.. Konkrétne skutočnosti, ktoré viedli krajský súd k rozhodnutiu o vzatí vyžiadanej osoby do predbežnej väzby vyplývali výlučne z individuálneho posúdenia okolností prípadu, ako aj osobných pomerov vyžiadanej osoby. Proti citovanému uzneseniu (doručenému prokurátorovi a vyžiadanej osobe C. V. dňa 22. marca 2018, obhajcovi JUDr. Martinovi Polákovi 26. marca 2018) podala vyžiadaná osoba priamo do zápisnice o výsluchu sťažnosť. Spis s podanou sťažnosťou bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky

predložený dňa 3. apríla 2018. Dňa 9. apríla 2018 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z Krajského súdu v Košiciach zaslané písomné odôvodnenie sťažnosti vyžiadanej osoby, podanej dňa 3. apríla 2018 na Krajský súd v Košiciach prostredníctvom jej obhajcu JUDr. Martina Poláka. V tomto podaní vyžiadaná osoba uviedla, že zistenie jej osobných pomerov v podobe zdržiavania sa na adrese rodičov nemôže izolovane odôvodniť záver o dôvodnosti obavy zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Z výsluchu vyžiadanej osoby pritom ani náznakom nevyplynulo, že by táto mala vedomosť o trestnom stíhaní vedenom Sheriff Court of Lothian and Borders v Edinburgu, čo vylučuje reálnosť a dôvodnosť obavy zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze, pričom po dobu posledných troch rokov žije vyžiadaná osoba na Slovensku. Zároveň v písomne uvedených dôvodoch sťažnosti zvýraznila aj tú skutočnosť, že európsky zatýkací rozkaz bol vydaný dňa 23. januára 2018, t. j. s odstupom 14 rokov od prvého skutku uvedeného v európskom zatýkacom rozkaze. Vyžiadaná osoba v písomnom odôvodnení podanej sťažnosti ďalej uviedla, že pokiaľ zástupca krajskej prokuratúry argumentoval skutočnosťou, že vyžiadaná osoba nebola k dispozícii škótskym orgánom, lebo sa už tri roky zdržiava na Slovensku, je v tejto súvislosti potrebné vziať do úvahy aj tú skutkovú okolnosť, že vyžiadaná osoba v čase návratu na Slovensko nebola trestne stíhaná a z tohto dôvodu ani jej návrat na Slovensko nemožno považovať za snahu o vyhýbanie sa trestnému stíhaniu. Vyžiadaná osoba je toho názoru, že v prípade, ak dochádza k obmedzeniu osobnej slobody je nevyhnutné podrobne odôvodniť opodstatnenosť väzby a konkrétne označiť prevahu záujmu na ochrane spoločnosti nad individuálnou slobodou jednotlivca. Z tohto dôvodu je úlohou súdu, aby na základe zistených skutočností uviedol významné argumenty týkajúce sa dôvodnosti vzatia vyžiadanej osoby do predbežnej väzby. Hodnotenie dôkazov a právne úvahy preto musia byť jednoznačné a nie abstraktné a arbitrárne. V predmetnej veci favorizoval krajský súd jedinou okolnosť na strane vyžiadanej osoby, a to skutočnosť, že táto sa zdržiava na adrese svojich rodičov, pričom túto adresu uviedla do zápisnice o výsluchu. Tento dôvod sám osobe nemôže byť jediným a ani natoľko významným, že by na ňom bolo možné založiť úvahu o dôvodnosti vzatia vyžiadanej osoby do predbežnej väzby. V prípade absencie iných konkrétnych dôvodov potom podľa vyžiadanej osoby nemožno konštatovať, že by jej vzatie do predbežnej väzby bolo dôvodné a zákonné. Súd sa podľa vyžiadanej osoby nezaoberal možnosťou postupu podľa § 15 ods. 2 zákona o EZR, keď citované ustanovenie umožňuje aplikáciu miernejšieho zásahu do osobnej slobody jednotlivca formou uloženia primeraných opatrení alebo obmedzení na zabránenie zmareniu účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Zákon o EZR v tomto prípade odkazuje na použitie ustanovenia § 82 Tr. por. ktorý umožňuje efektívne a postačujúce obmedzenie vyžiadanej osoby za súčasného zachovania účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Na základe uvedeného vyžiadaná osoba navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 18. marca 2018, sp. zn. 4Ntc/2/2018, zrušil a prepustil ju ihneď na slobodu. Odôvodnenie sťažnosti vyžiadanej osoby bolo zaslané prokurátorky Krajskej prokuratúry Košice, ktorá sa k nej vyjadrila písomným podaním, zaslaným prostredníctvom faxu dňa 10. apríla 2018. Prokurátorka vo svojom vyjadrení poukázala na ustanovenie § 15 ods. 1 zákona o EZR a v tejto súvislosti uviedla, že z materiálov, ktoré mal krajský súd v čase rozhodovania k dispozícii vyplýva, že príslušný justičný orgán štátu pôvodu vydal na vyžiadanú osobu dňa 23. januára 2018 európsky zatýkací rozkaz za závažnú trestnú činnosť, ktorej sa mala dopúšťať dlhodobo vo vzťahu k svojim maloletým dcéram. Vydaniu európskeho zatýkacieho rozkazu predchádzalo dňa 13. októbra 2017 vydanie podkladového rozhodnutia označeného ako zatýkací rozkaz na vyžiadanú osobu C. V.. Škótske orgány vychádzali pri vydaní európskeho zatýkacieho rozkazu z predpokladu, že vyžiadaná osoba C. V. ušiel z územia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a zdržiava sa na území Slovenskej republiky u svojej sestry na adrese v Michalovciach. Z týchto skutočností je podľa prokurátorky odôvodnený záver, že vydaniu samotného európskeho zatýkacieho rozkazu predchádzali iné kroky príslušných škótskych orgánov smerujúce k zabezpečeniu prítomnosti vyžiadanej osoby na trestnom konaní, avšak neúspešne. Absenciu vedomosti vyžiadanej osoby o trestnom stíhaní v štáte pôvodu taktiež nie je možné podľa prokurátorky posudzovať ako skutočnosť vylučujúcu dôvodnosť obavy zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze (navyše ide len o jej tvrdenie o nevedomosti prebiehajúceho trestného stíhania, ktoré nie je objektívne potvrdené). V ďalšej časti svojho vyjadrenia poukázala prokurátorka na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu vo vzťahu k nezdržiavaniu sa vyžiadanej osoby na adrese svojho trvalého pobytu, pričom v tejto súvislosti tiež uviedla, že vyžiadaná osoba bola podrobne oboznámená s dôvodmi svojho zadržania a konania o európskom zatýkacom rozkaze,

vrátane skutkov, pre ktoré je trestne stíhaná a trestu, ktorý jej v prípade odsúdenia za ne hrozí. V kontexte týchto okolností, najmä s ohľadom na hrozbu vysokého trestu odňatia slobody je podľa prokurátorky dôvodný záver, že v prípade prepustenia vyžiadanej osoby na slobodu by došlo k zmareniu účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Vzhľadom na uvedené považuje prokurátorka napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach za dôvodné, v súlade so zákonom a z tohto dôvodu navrhla sťažnosť vyžiadanej osoby zamietnuť. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podala vyžiadaná osoba sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná. Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že na vyžiadanú osobu bol dňa 23. januára 2018 vydaný európsky zatýkací rozkaz Sheriff Court of Lothian and Borders v Edinburgu, Škótsko, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska pod sp. zn. EO/36/17, na účely trestného stíhania pre skutky, posúdené v bodoch (01), (02) a (07) ako znásilnenie, v bodoch (05), (09) a (10) ako napadnutie, skutok v bode (03) podľa odseku 18 (škótskeho) zákona z roku 2009 o sexuálnych trestných činoch, skutky v bode (04) a (08) podľa odseku 1 zákona z roku 2009 o sexuálnych trestných činoch, v bode (06) podľa odseku 6 (škótskeho) zákona z roku 1995 o trestnom práve, ktorých sa mal dopustiť tak, že (01) V období od 8. novembra 2004 do 7. novembra 2006 menovaný na neznámej adrese v W., Slovensko napadol svoju dcéru W. V., nar. X. L. XXXX a vnikol svojim penisom do jej vagíny proti jej vôli, čím naplnil skutkovú podstatu znásilnenia v právnej norme Slovenska a predstavoval by sexuálny trestný čin, ak by sa stal v Škótsku v protiklade so škótskym trestným právom, zákon z roku 1995, odsek 16B(1), (02) v niekoľkých prípadoch v období medzi 21. aprílom 2008 a 30. novembrom 2009 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný napadol svoju dcéru W. V., nar. XX. S. XXXX a strhol jej oblečenie, zviazal ruky lanom alebo podobne a udrel ju do tváre a vnikol svojim penisom do jej vagíny proti jej vôli a znásilnil ju, (03) v niekoľkých prípadoch v období od 1. decembra 2010 do 30. apríla 2013 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný napadol a znásilnil svoju dcéru W. V., nar. XX. S. XXXX, dieťa, ktoré v tom čase nedosiahlo 13 rokov, strhol jej oblečenie, zviazal ruky lanom, udrel ju do tváre a znásilnil, (04) v niekoľkých prípadoch v období od 21. apríla 2013 do 20. apríla 2015 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný napadol a znásilnil svoju dcéru W. V., nar. XX. S. XXXX, dieťa, ktoré v tom čase nedosiahlo 13 rokov, strhol jej oblečenie, zviazal ruky lanom, udrel ju do tváre a znásilnil, (05) v niekoľkých prípadoch v období od 1. augusta 2015 do 19. októbra 2015 v byte X/X na adrese: X B. D. a XXX T. O. obe v N. napadol svoju dcéru W. V., nar. XX. S. XXXX a udrel ju do tváre otvorenou rukou so spôsobením zranenia, (06) v niekoľkých prípadoch v období od 11. októbra 2009 do 10. októbra 2010 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný použil necudné, neprístojné a chlípne praktiky voči svojej dcére E. V., nar. XX. M. XXXX., dievča, v tom čase od 12 rokov do 16 rokov veku a opakovane sa chytal jej prs, zadku a vagíny cez oblečenie, (07) v niekoľkých prípadoch v období od 11. októbra 2010 do 30. novembra 2010 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný napadol svoju dcéru E. V., nar. XX. M. XXXX, stiahol jej spodnú časť oblečenia, vytiahol hornú časť oblečenia, dal svoju ruku cez jej ústa, vnikol svojim penisom do jej vagíny proti jej vôli a znásilnil ju, (08) v niekoľkých prípadoch v období od 1. decembra 2010 do 9. októbra 2011 v byte č. X na adrese: XX C. D., N. menovaný znásilnil svoju dcéru E. V., nar. XX. M. XXXX, stiahol jej spodnú časť oblečenia, vytiahol hornú časť oblečenia, dal svoju ruku cez jej ústa, vnikol svojim penisom do jej vagíny proti jej vôli a znásilnil ju, (09) v niekoľkých prípadoch v období od 29. mája 2015 do 22. októbra 2015 (oba dátumy zahŕňajúc) v byte X/X na adrese B. D., N. menovaný napadol svoju dcéru I. V., ťahal ju za vlasy, udrel do tela a spôsobil jej zranenie, (10) dňa 16. novembra 2015 na adrese: Q. D., N. menovaný napadol I. V. a udrel ju do zadnej časti hlavy a spôsobil zranenie. Za skutky uvedené v bodoch 01 - 05 a 07 - 10 hrozí vyžiadanej osobe doživotný trest odňatia slobody a za skutok uvedený v bode 06 trest odňatia slobody na 6 - 10 rokov. Na základe uvedeného európskeho zatýkacieho rozkazu bol v zmysle § 13 ods. 1 zákona o EZR C. V. zadržaný dňa 16. marca 2018 o 06.20 hod. v Michalovciach. Prokurátorka Krajskej prokuratúry Košice podala dňa 17. marca 2018 na Krajský súd v Košiciach podľa § 13 ods. 2 zákona o EZR návrh na jeho vzatie do predbežnej väzby. Sudkyňa krajského súdu o predmetnom návrhu rozhodla po výsluchu vyžiadanej osoby dňa 18. marca 2018. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v predmetnej veci boli splnené všetky formálne podmienky na konanie o podanom návrhu na vzatie do predbežnej väzby, vrátane zachovania zákonných lehôt. Rozhodnutie o vzatí zadržanej (vyžiadanej) osoby do predbežnej väzby je však v zmysle § 15 ods. 1,

ods. 2 zákona o EZR v znení zákona č. 344/2012 Z.z. účinného od 1. decembra 2012 rozhodnutím fakultatívnym, ktoré okrem splnenia formálnych podmienok vyžaduje aj zistenie existencie takých okolností (materiálna podmienka), z ktorých vyplýva obava zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze v prípade, ak by sa toto viedlo voči vyžiadanej osobe na slobode (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 29. mája 2013, sp. zn. 6 Tost 17/2013, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 93, roč. 2014). Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnej podmienky predbežnej väzby je potrebné najprv všeobecne uviesť, že európsky zatýkací rozkaz je v zmysle zákona o EZR založený na zásade vzájomného uznávania rozhodnutí medzi štátmi Európskej únie. Je to vyjadrenie určitej dôvery justičným orgánom členského štátu, že rozhodnutie orgánu iného členského štátu je vecne správne. Z ustanovenia článku 5 ods. 1 písm. c), písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a § 15 zákona o EZR vyplýva, že inštitút predbežnej väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze má iný charakter, než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti prvého až tretieho dielu Trestného poriadku (§ 71 - § 87 Tr. por.). To platí nielen o dôvodoch tejto väzby (§ 71 Tr. por.), ale aj o rozhodovaní o väzbe (§ 72, najmä ods. 2 Tr. por.). Napriek tomu, že aj predbežná väzba je prostriedkom na zabezpečenie účasti vyžiadanej osoby v konaní, tak v tomto konaní jej dôvody nie sú vymedzené tak striktné ako v ustanovení § 71 Tr. por. Osoba v konaní o predbežnej väzbe, vydávacej väzbe a o prípustnosti vydania do cudziny nemá postavenie obvineného. Účelom konania o vydanie do cudziny nie sú preto otázky viny alebo neviny, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na vzatie osoby do predbežnej väzby, vydávacej väzby a či je prípustné jej vydanie ako vyžiadanej osoby. V takom konaní sa neskúma otázka prezumpcie neviny, trestnosť činu a ani právo na obhajobu v rozsahu, ktorý je v konaní pred trestným súdom Slovenskej republiky obvinenej osobe ústavne zaručený. Nie je teda potrebné na základe doteraz zistených konkrétnych skutočností konštatovať obavu z útoku, ovplyvňovanie dokazovania alebo páchania trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. b) alebo písm. c) Tr. por. Súd taktiež nepreskúmava dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná, a správnosť právnej kvalifikácie tohto činu z hľadiska práva štátu pôvodu [z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky naposledy uvedenú otázku skúma až pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 22 ods. 3 - 5, a to v súvislostiach použitia § 23 zákona o EZR (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 25. septembra 2017, sp. zn. 2 Tost 31/2017)]. Účelom inštitútu predbežnej väzby je zabezpečiť prítomnosť vyžiadanej osoby na území Slovenskej republiky, pokiaľ nie je štátom pôvodu doručený a predložený originál európskeho zatýkacieho rozkazu - teda prioritne ide o zabránenie zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Krajský súd odôvodnil uznesenie o vzatí vyžiadanej osoby do predbežnej väzby v zásade tým, že tieto skutočnosti vyplývajú z individuálneho posúdenia, ako aj z osobných pomerov vyžiadanej osoby. V tejto súvislosti možno doplniť a konkretizovať odôvodnenie tohto uznesenia v tom smere, že vzhľadom na charakter a závažnosť trestnej činnosti, ktorej sa mala vyžiadaná osoba dopustiť a za ktorú je možné v prípade dokázania viny takmer vo vzťahu k všetkým skutkom uložiť dokonca až trest odňatia slobody na doživotie, je obmedzenie jej osobnej slobody predbežnou väzbou nevyhnutné na zabránenie zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze (keďže v opačnom prípade by vyžiadaná osoba mohla mariť účel konania o európskom zatýkacom rozkaze tým, že by sa snažila vyhnúť vydaniu do krajiny, kde jej uloženie takéhoto vysokého trestu hrozí). Aj keď z ustanovenia § 15 ods. 2 druhá veta zákona o EZR vyplýva, že dôvodmi väzby podľa všeobecného predpisu o trestnom konaní (Trestného poriadku), nie je súd pri rozhodovaní o predbežnej väzbe viazaný, neznamená to, že z dôvodov väzby tam uvedených nemôže aspoň podporne vychádzať. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že ak môže byť v konaní o väzbe podľa Trestného poriadku (kde sú podmienky na vzatie osoby do väzby vymedzené omnoho striktnejšie než v zákone o EZR), dôvodom útekovvej väzby i samotná hrozba vysokým trestom, potom aj v konaní o predbežnej väzbe podľa zákona o EZR (pri oveľa všeobecnejšej úprave podmienok väzby), môže byť o to viac hrozba vysokým trestom jednou zo skutočností odôvodňujúcich vzatie vyžiadanej osoby do predbežnej väzby, aby sa predišlo zmareniu účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze do predloženia originálu európskeho zatýkacieho rozkazu štátom pôvodu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že vyžiadaná osoba oznámila súdu adresu svojho bydliska na území Slovenskej republiky, na ktorej sa dlhodobo zdržiava. Práve úkony štátu pôvodu, smerujúce k vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu, totiž môžu byť „spúšťačom“ reakcie vyžiadanej osoby na trestné konanie v inom štáte, aby táto podnikla kroky, ktorými sa bude snažiť vyhnúť následkom tohto trestného konania -

teda vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu a následnému vydaniu do štátu pôvodu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 28. decembra 2017, sp. zn. 2 Tost 46/2017). Najvyšší súd sa napokon zaoberal i otázkou, či nie je možné účel predbežnej väzby dosiahnuť i menej invazívnym spôsobom (najmä dohľadom probačného a mediačného úradníka), avšak vzhľadom na uvedené okolnosti by takýto postup nebol dostačujúci. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť C. V. ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.